

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT DHE SPORTIT

PROGRAMET E KURRIKULËS ME ZGJEDHJE TË GJIMNAZIT

MODULI: Pronësia Intelektuale

Tiranë, 2016

I. HYRJE

Kurrikula e re e gjimnazit përbëhet nga kurrikula bërthamë, me zgjedhje të detyruar dhe kurrikula me zgjedhje të lirë. Referuar dokumenteve kryesore kurrikulare të gjimnazit, nënvizojmë se kurrikula me zgjedhje të lirë synon:

- plotësimin e nevojave individuale të nxënësve të paplotësuara me kurrikulën bërthamë dhe atë me zgjedhje të detyruar;
- rritjen e aftësive psiko-sociale të nxënësve;
- orientimin e nxënësve për karrierën dhe jetën;
- përforcimin e njohurive dhe aftësive sipas fushave të kurrikulës bërthamë.

Këtij qëllimi i shërben edhe moduli i mëposhtëm. Ai mund të ofrohet nga shkollat në kuadrin e kurrikulës me zgjedhje të lirë, me qëllim që të ndërgjegjësojë nxënësit për konceptet kryesore të pronësisë intelektuale (PI-së).

Elementet bazë strukturore të përshkruesit të modulit janë:

- **Titulli i modulit** tregon fushën ku janë fokusuar veprimtaritë e nxënësve gjatë trajtimit të modulit.
- **Qëllimi i modulit** shpreh kompetencën themelore që do të zhvillohet te nxënësit me përfundimin e suksesshëm të veprimtarive të modulit.
- **Kohëzgjatja e modulit** tregon se në sa orë mësimore do të trajtohen veprimtaritë mësimore të të gjitha RM-ve të modulit (ku çdo RM ka kohëzgjatjen e tij).
- **Rezultati mësimor (RM)** tregon arritjet (teorike dhe praktike) e pritshme të nxënësit në përfundim të veprimtarive mësimore të planifikuara për këtë RM.
- **Përmbajtja** (e RM-së përkatëse) përshkruan aspektet teorike dhe praktike, të cilat rekomandohet të trajtohen gjatë zbatimit për të mundësuar arritjen e kësaj RM-je nga nxënësit.
- **Instrumenti i vlerësimit** tregon mënyrën se si do të verifikohet shkalla e përmbushjes së RM-së nga nxënësit.
- **Kriteret e vlerësimit** shërbejnë si “standarde” që mundësojnë krahasimin e arritjeve reale të nxënësve, me ato që pritet të arrihen.
- **Udhëzime për zbatimin e modulit** përmbajnë disa rekomandime të përgjithshme për organizimin dhe zbatimin e modulit, si dhe për vlerësimin e nxënësve.
- **Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit** përmbajnë listën e pajisjeve dhe materialeve, pa të cilat do të ishte e vështirë përmbushja e duhur e RM-ve të modulit.

Nga rubrikat e mësipërme, një pjesë janë detyruese (qëllimi, kohëzgjatja, RM-të dhe kriteret e vlerësimit), ndërsa të tjerat janë rekomanduese dhe mund të përshtaten me kushtet reale të zbatimit të modulit.

II. Moduli: PRONËSIA INTELEKTUALE

Qëllimi: Ndërgjegjësimi për konceptet kryesore të pronësisë intelektuale dhe rëndësinë e saj, si një nxitje që çon përpara zhvillimin ekonomik dhe shoqëror, si dhe lehtëson tregtinë dhe biznesin ndërkombëtar.

Kohëzgjatja e modulit: 36 orë mësimore

REZULTATET E TË NXËNIT	PËRMBAJTJA DHE KRITERET E VLERËSIMIT
<p>1. Nxënësi përshkruan konceptet kryesore, degët dhe rëndësinë e Pronësisë Intelektuale (PI) (2 orë).</p>	<p>☞ Përmbajtja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koncepti bazë i PI-së. - Arsyeja për mbrojtjen e PI-së. - Degët kryesore të PI-së dhe prezantimi i nën-degëve. - Shembuj dhe raste praktike. - Parimet kryesore operative të PI-së. - Mundësitë për të përfutur dhe përdorur të drejtat e PI-së. - Agjencitë kombëtare përgjegjëse për çështjet e PI-së. - Agjencitë ndërkombëtare dhe traktatet përgjegjëse për çështjen e PI-së. - Rritja e rëndësisë së PI-së dhe profesionistëve në këtë fushë. <p>☞ Instrumente vlerësimi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vlerësime me gojë - Ese ose detyra me shkrim <p>☞ Kriteret e vlerësimit</p> <p><i>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - të përshkruajë rëndësinë e PI-së dhe mënyrat e mbrojtjes së saj (duke e ilustruar me shembuj praktikë dhe raste nga jeta e përditshme);

	<ul style="list-style-type: none"> - të bëjë dallimin midis të drejtës së autorit dhe të drejtave që lidhen me të (patentave, modeleve të përdorimit, markave tregtare, dizenjove industriale, treguesve gjeografikë dhe sekreteve tregtare); - të përshkruajë parimet kryesore sesi funksionon e drejta e PI-së; - të dallojë mundësitë që ekzistojnë për të përfituar dhe për të përdorur të drejtat e PI-së; - të përcaktojë institucionet kombëtare dhe ndërkombëtare që ekzistojnë për format e ndryshme të PI-së; - të dallojë disa nga traktatet më të rëndësishme ndërkombëtare; - të veçojë ndikimet e piraterisë dhe falsifikimit të produkteve tregtare në ekonominë botërore; - të dallojë përgjegjësitë kryesore të avokatëve, të patentave dhe profesionistëve të licencuar dhe certifikuar.
<p>2. Nxënësi përshkruan rëndësinë e PI-së për rritjen ekonomike (2 orë).</p>	<p>☞ Përmbajtja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koncepti i ekonomisë së shërbimit. - PI-ja dhe ndikimi në zhvillimin ekonomik (ndikimet pozitive dhe negative). - Administrimi dhe përfitimet nga të drejtat PI-së. <p>☞ Instrumente vlerësimi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vlerësime me gojë - Ese ose detyra me shkrim <p>☞ Kriteret e vlerësimit</p> <p><i>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - të përshkruajë konceptin e ekonomisë së shërbimit; - të rendisë ndikimet pozitive dhe negative në ekonominë e shërbimit; - të përshkruajë marrëdhëniet midis PI-së dhe zhvillimit ekonomik.
<p>3. Nxënësi analizon të drejtën e</p>	<p>☞ Përmbajtja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koncepti i mbrojtjes të së drejtës së autorit. - Kushtet për mbrojtjen e autorit.

<p>autorit, tregun vendas, kufizimet për të drejtat e autorit dhe zbatimin e tyre (6 orë).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Si të përftohsh të drejtën e autorit? - Ndryshimet midis krijimit personal dhe punës kolektive. - Përshkrimi i traktateve ndërkombëtare dhe ligjeve vendase për mbrojtjen e autorit. - Përshkrimi i institucioneve kryesore kombëtare dhe ndërkombëtare që lidhen me të drejtën e autorit. - Përshkrimi i të drejtave ekonomike të autorit. - Përshkrimi i të drejtave morale të autorit. - Kohëzgjatja e të drejtave për të drejtën e autorit. - Transferimi i të drejtës së autorit. - Kufizime mbi të drejtat. - Tregu vendas dhe aksesimi i lirë. - Shkelja e të drejtës së autorit. - Zbatimi i të drejtave. <p>☞ Instrumente vlerësimi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pyetje – përgjigje me gojë. - Testim. - Rast studimi. <p>☞ Kriteret e vlerësimit</p> <p><i>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - të përshkruajë çfarë është e drejta e autorit dhe çfarë mbron (Ilustroje me shembuj praktikë); - të përshkruajë kërkesat për të drejtat e autorit; - të dijë parimet e çastit të së drejtës së autorit dhe pse është kujtuesi ©; - të bëjë dallimin midis të drejtës personale dhe kolektive të autorit; - të përshkruajë shkurtimisht përmbajtjen e ligjeve kombëtare dhe traktateve ndërkombëtare që rregullojnë çështjet e të drejtës së autorit; - të rendisë organizatat kombëtare dhe ndërkombëtare përgjegjëse për të drejtën e autorit; - të përshkruajë të drejtat ekonomike të autorit dhe t'i lidhë me
---	--

	<p>jetën praktike;</p> <ul style="list-style-type: none"> - të përshkruajë të drejtat morale të autorit dhe t'i lidhë me jetën praktike; - të dijë sesa zgjat e drejta e autorit në Shqipëri dhe cilat janë kërkesat minimale (ilustro sesi mund t'i përdorin këto të drejta, mbajtësit e të drejtës); - të përshkruajë si mund të transferohet e drejta e autorit dhe si mund të shiten të drejtat ekonomike; - të përshkruajë përjashtimet nga e drejta e autorit; - të përshkruajë se çfarë lloj punësh janë në tregun vendas; - të përshkruajë licencat e lira alternative, siç parashikohen tek Copyleft and Creative Commons; - të dijë çfarë është plagjiatura, pirateria dhe ndarja e dosjeve dhe pasojat e tyre sipas legjislacionit shqiptar.
<p>4. Nxënësi analizon të drejtat e lidhura, kufizimet e tyre dhe zbatimet (3 orë).</p>	<p>☞ Përmbajtja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koncepti i të drejtave të lidhura dhe mbrojtja e tyre. - Kushtet për të drejtat e lidhura. - Përfituesit e të drejtave të lidhura. - Të drejtat që i jepen përfituesve të të drejtave të lidhura. - Përshkrimi i institucioneve dhe traktateve kryesore që lidhen me të drejtat. - Kohëzgjatja e të drejtave të lidhura. - Kufizime mbi të drejtat e lidhura. <p>☞ Instrumente vlerësimi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vlerësim me gojë - Ese ose detyra me shkrim <p>☞ Kriteret e vlerësimit</p> <p><i>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - të përshkruajë se cilat janë të drejtat e lidhura dhe çfarë mbrojnë (ilustro me shembuj praktikë); - të përshkruajë kërkesat për të drejtat përkatëse; - të përshkruajë përfituesit e ndryshëm të të drejtave të lidhura dhe të drejtave që i janë dhënë;

	<ul style="list-style-type: none"> - të përshkruajë përmbajtjen e ligjeve të vendit dhe traktateve ndërkombëtare që rregullojnë të drejtat e tjera të dhëna; - të rendisë organizatat vendase dhe ato të huaja përgjegjëse për të drejtat e lidhura; - të përshkruajë sesa zgjasin të drejtat në Shqipëri dhe cilat janë kërkesat minimale (ilustro si mund të përdorin të drejtat mbajtësit e tyre); - të përshkruajë përjashtimet nga të drejtat e lidhura.
<p>5. Nxënësi përshkruan patentat, modelet e përdorimit dhe varietet e bimësisë (9 orë).</p>	<p>☞ Përmbajtja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Parathënie për shpikjen dhe të shpikurin. - Një pamje e përgjithshme dhe qëllimi i të drejtave të patentave (përfshi modelet e përdorimit). - Ndryshimet midis patentave dhe modeleve të përdorimit. - Kushtet për marrjen e patentës. - Përjashtimi nga e drejta e patentës. - Të drejtat ekskluzive që i jepen një patente. - Përshkrimi i institucioneve kryesore kombëtare dhe ndërkombëtare dhe traktatet që lidhen me patentat. - Kërkimi patentave. - Shkelja e të drejtave të patentave. - Zbatimi i të drejtave të patentave. - Një pamje e përgjithshme mbi varietet e bimësisë dhe parimet e tyre të mbrojtjes. <p>☞ Instrumente vlerësimi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pyetje – përgjigje me gojë. - Punë me projekte. <p>☞ Kriteret e vlerësimit</p> <p><i>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - të përshkruajë se cilat janë të drejtat e patentave dhe çfarë mbrojnë (Ilustro me shembuj praktikë); - të bëj dallimin midis patentave dhe modeleve të përdorimit; - të rendisë kushtet e përgjithshme më të njohura për marrjen e patentës;

	<ul style="list-style-type: none"> - të rendisë të drejtat ekskluzive që ka një patentë; - të rendisë përjashtimet nga e drejta e patentës; - të përshkruajë ku të drejtohet në rast të një shpikjeje të re; - të gjejë burimet paraprake për të bërë kërkimin për patentë; - të analizojë pasojat e mundshme në rastet e shkeljes së patentës në rang kombëtar dhe ndërkombëtar; - të deklarojë se kush është përgjegjës për zbatimin e patentave; - të përshkruajë mbi cilat baza dhe sesi mbrohen varietetet e bimësisë.
<p>6. Nxënësi analizon dizenjot Industriale (2 orë)</p>	<p>☞ Përmbajtja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Një pamje dhe qëllimi i dizenjove industriale. - Dallimet midis dizenjove të regjistruara dhe jo të regjistruara. - Kërkesat për dizenjot industriale. - Përjashtimi nga dizenjot industriale. - Të drejta ekskluzive që jepen me dizenjot industriale. - Përshkrimi i institucioneve kryesore dhe traktateve që lidhen me dizenjot industriale në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar. - Shkelja dhe zbatimi i të drejtave industriale. <p>☞ Instrumente vlerësimi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pyetje – përgjigje me gojë. - Rast studimi. <p>☞ Kriteret e vlerësimit</p> <p><i>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - të përshkruajë cilat janë dizenjot industriale dhe çfarë mbrojnë (ilustro me shembuj praktikë); - të rendisë kushtet e përgjithshme të njohura të dizenjove industriale; - të rendisë të drejtat ekskluzive që jepen nga dizenjot industriale; - të rendisë përjashtimet nga dizenjot industriale; - të përshkruajë mënyrat e mundshme sesi mund të mbrohen të drejtat për dizenjo industriale; - të përshkruajë ku mund të drejtohesh në rast të një dizenjoje të re industriale në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar;

	<ul style="list-style-type: none"> - të dijë pasojat e mundshme në rast të shkeljes së dizenjove në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar.
<p>7. Nxënësi analizon markat tregtare (MT), përcaktimin e mbrojtur të origjinës (PMO), treguesit gjeografikë (TG) dhe emrat lokalë (8 orë).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Përmbajtja <ul style="list-style-type: none"> - Parathënie për MT, PMO, TGJ dhe emrat lokalë. - Qëllimi dhe ndërlidhja midis MT, PMO, TGJ dhe emrat lokalë. - Dallimet midis MT, PMO dhe TGJ-së. - Kushtet për MT, PMO dhe TGJ-së. - MT, PMO dhe TGJ të paregjistrueshme. - Të drejtat ekskluzive që jepen nga MT-të, PMO-të, TGJ-të. - Llojet e ndryshme të MT-ve. - Klasifikimi MT-ve. - Përshkrimi i institucioneve kryesore kombëtare dhe ndërkombëtare dhe traktatet që lidhen me MT-të, PMO-ve dhe TGJ-ve. - Shkelja dhe zbatimi i MT-ve, PMO-ve dhe TGJ-ve (shembuj). ☞ Instrumente vlerësimi <ul style="list-style-type: none"> - Pyetje – përgjigje me gojë. - Rast studimi ☞ Kriteret e vlerësimit <p><i>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - të rendisë dhe përshkruajë shkurtimisht ato element që shërbejnë si MT, PMO, TGJ dhe emra lokal (ilustro me shembuj praktikë); - të bëjë dallimin midis MT-ve, PMO-ve, TGJ-ve (ilustro me shembuj praktikë); - të rendisë kushtet e përgjithshme të njohura të MT-ve, PMO-ve, TGJ-ve; - të analizojë llojet dhe klasifikimet e ndryshme të MT-së; - të bëjë dallimin midis markave kolektive dhe markave të certifikuara; - të përshkruajë cilat MT, PMO, TGJ nuk janë të regjistrueshme; - të rendisë të drejtat ekskluzive që jepen me MT-në, PMO-në dhe ndërlidhjen me emrat lokalë; - të përshkruajë ku të drejtohet në rast të një MT-je, PMO-je dhe

	<p>TGJ-je të re;</p> <ul style="list-style-type: none"> - të përshkruajë pasojat e mundshme në rast shkeljeje.
<p>8. Nxënësit analizon sekretet e tregtisë. (2 orë)</p>	<p>☞ Përmbajtja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Një pamje e përgjithshme për sekretet e tregtisë. - Përcaktimi i statusit të sekreteve të tregtisë. - Përshkrimi i institucioneve kryesore, legjislacionit dhe traktateve që lidhen me sekretet e tregtisë në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar. - Shkelja dhe zbatimi i sekreteve të tregtisë. <p>☞ Instrumente vlerësimi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pyetje – përgjigje me gojë. - Rast studimi. <p>☞ Kriteret e vlerësimit</p> <p><i>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - të përcaktojë dhe përshkruajë statusin e sekreteve të tregtisë (ilustro me shembuj praktikë); - të rendisë ligjet, traktatet dhe institucionet që lidhen me sekretet e tregtisë në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar; - të dijë për pasojat e mundshme në rastin e shkeljes së sekreteve të tregtisë; - të diskutojë për shembuj të shkeljes dhe zbatimit të sekreteve të tregtisë (ilustro me raste nga jeta e përditshme).
<p>9. Nxënësi jep argumente rreth konkurrencës së pandershme. (2 orë)</p>	<p>☞ Përmbajtja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Një pamje e përgjithshme për konkurrencën e pandershme - Llojet e ndryshme të konkurrencës së pandershme. - Përshkrimi i institucioneve kryesore, legjislacionit dhe traktateve që lidhen me konkurrencën e pandershme në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar. - Shkelja dhe zbatimi në rastet e konkurrencës së pandershme. <p>☞ Instrumente vlerësimi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pyetje – përgjigje me gojë. - Rast studimi. - Testim

☞ Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë dhe përshkruajë statusin e sekreteve të tregtisë (Ilustro me shembuj praktikë);
- të rendisë ligjet, traktatet dhe institucionet që lidhen me sekretet e tregtisë në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar;
- të përshkruajë për pasojat e mundshme në rastin e shkeljes së sekreteve të tregtisë;
- të diskutojë për shembuj të shkeljes dhe zbatimit të sekreteve të tregtisë (ilustro me raste nga jeta e përditshme).

III. UDHËZIME PËR ZBATIMIN E MODULIT

Për realizimin e moduleve mësuesit duhet të përdorin sa më shumë të jetë e mundur diskutimet, debatet, punën në grupe, veprimtaritë konkrete dhe projektet për të promovuar në shkollë PI-në dhe të drejtën e autorit. Kjo formë mësimdhënieje i ndihmon nxënësit t'i përshtatin lehtësisht njohuritë në praktikë.

Realizimi i mësimit ka rëndësi parësore për arritjen e rezultateve të parashikuara të nxënësit. Për këtë sugjerohet që mësuesi të planifikojë mësimin, duke mbajtur parasysh rezultatet mësimore të parashikuara në programin e modulit, si dhe të shpjegojë termat dhe konceptet kryesore duke i vënë theksin demonstrimit të procedurave të punës në veprimtarinë e parashikuar në RM-në (rezultatit mësimor) përkatëse.

Kërkimet për patenta duhet të demonstrohen në salla të pajisura me kompjuter personal. Rekomandohen vizita në zyrat e patentave dhe institucioneve që lidhen me PI-në. Mësuesi duhet të përpiqet të lidhë aspektet e ndryshme të PI-së me lëndë të tjera dhe ta ilustrojë me shembuj praktikë

Modulet sugjerohet të kenë vetëm 30 % teori dhe 70 % veprimtari praktike.

Mësuesi për realizimin e modulit duhet të pozicionohet më tepër në rolin e moderatorit, se sa të mësuesit klasik.

IV. KUSHTET E DOMOSDOSHME PËR REALIZIMIN E MODULIT

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:

- Shembuj të printuar të patentave kombëtare, modeleve të përdorimit, markave tregtare dhe dizenjove industriale.
- Orë për kompjuter, pajisur me kompjuter personal, mundësisht një kompjuter për çdo nxënësi dhe akses në internet.
- Projektor (bimer).

Shënim:

Ky modul është hartuar në kuadër të **zhvillimit të sistemit të DPI-së në Shqipëri**, Projekt i BE-së, **IPA 2009**, menaxhuar nga Delegacioni i Bashkimit European në Shqipëri dhe zbatuar nga Zyra Europiane e Patentave